

Konverze českých žen k islámu: Případová studie

Michaela Davidová

ÚVOD

Tento text se zabývá problematikou konverze českých žen k islámu. Konverze českých žen k islámu není v českém prostředí doposud komplexně zpracována. Vzhledem k aktuálnímu dění, nejen ve světovém kontextu ale i v rámci České republiky, je zapotřebí se na tuto oblast zaměřit z odborného hlediska, bez emocí a s patřičným teoretickým a metodologickým zakotvením. Níže prezentované výstupy vychází z vlastního terénního výzkumu a byly získány od českých konvertitek k islámu. Většina kontaktů byla zprostředkována na základě metody *snowball*.¹ Při výzkumu se osvědčila komunikace s informátorkami pomocí e-mailové korespondence, facebooku, internetových fór a k oslovení dotazovaných bylo využito doporučení od dívek a žen, s nimiž byl rozhovor již uskutečněn. Během výzkumu byla použita kvalitativní metoda. S informátorkami byl uskutečněn polostrukturovaný rozhovor, v němž bylo položeno několik stěžejních otázek. Z etického hlediska nebylo zatajováno, k čemu získaná data budou sloužit a informátorky byly s výzkumem srozuměny. Jména dotazovaných byly z důvodu zachování identity a s ohledem na citlivé údaje změněny. Všechny informátorky byly ženy a dívky narozené v České republice a vychované v českém sociokulturním prostředí. Vzdělání respondentek bylo různorodé. V souboru dotazovaných byly ženy vyučené, středoškolačky i vysokoškolsky vzdělané. Nejstarší z respondentek bylo třicet osm a nejmladší dvacet let. Dle statistických výsledků ze sčítání lidu v roce 2011 se v České republice přihlásilo k islámu 1943 osob a k *Ústředí muslimských obcí* 1442 osob. V roce 2001 to bylo přibližně 3600 osob, tedy více než v roce 2011. Statistické výsledky ze sčítání lidu jsou ovšem pouze orientačním přehledem, jelikož řada dotazovaných svou náboženskou příslušnost v sčítacích listech neuvedla. Celkový počet muslimů v České republice se odhaduje na 10 000. K tomuto číslu se přiklání i bývalý místopředseda *Ústředí muslimských obcí* Vladimír Sánka. Nejmenší počet muslimů tvoří čeští konvertité, další skupinu cizinci s českým občanstvím a nejpočetnější kategorii představují cizinci žijících u nás na základě trvalého (dlouhodobého) pobytu. Počet konvertitů k islámu je v České republice odhadován na 500–6000 a velké zastoupení mezi nimi mají ženy.²

1 BERNARD, H. *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*, Laham 2006, p. 193.

2 < <http://www.scitani.cz/>>, [2015].

PŘÍBĚHY KONVERZE RESPONDENTEK

Většina autorů zabývajících se problematikou náboženské konverze ji považují za proces přechodu, obracení se od prvotního k druhotnému.³ Z metodologického hlediska lze považovat za inspirativní koncept R. Rambo považující náboženskou konverzi za *Tradition transition*, za přechod jednotlivce (skupiny) od jedné náboženské tradice k tradici jiné.⁴

R. Rambo soudí, že rozhodnutí k náboženské konverzi je ovlivněno vnějšími vlivy i subjektivním smýšlením jedince. V tomto smyslu rozlišuje: **makro kontext** — vztahuje se na komplexní životní prostředí (politický, náboženský a sociální systém) a **mikro kontext** — vztahuje se na to, co souvisí bezprostředně s člověkem (rodina, přátelé, etnický původ). Tyto dva kontexty se navzájem ovlivňují. Nestabilita makro a mikro kontextu může být podnětem ke konverzi.⁵

J. R. Lofland a N. Skonvd analyzovali případy náboženské konverze a formovali teorii šesti motivů vedoucích ke konverzi. Každý z těchto motivů charakterizovali mírou sociálního tlaku, délkou trvání, úrovní citového vzrušení a mírou vlastního přičinění.⁶

Intelektuální motiv — vychází ze studia literatury a hnacím motivem konverze je zvědavost. Jde o sebe-konverzi s nízkou mírou sociálního tlaku.

Mystický motiv — citový obsah konverze zahrnuje lásku, strach a úctu. Míra sociálního tlaku je nízká.

Experimentální motiv — hlavním motivem konverze je zvědavost a touha zkusit něco nového (strava, oblečení, sociální vztahy). Míra sociálního tlaku je nízká.

Romantický / přitažlivý motiv — k stimulatorům konverze patří přátelství, láska a sympatie. Míra sociálního tlaku je střední a funguje jako podpora přitažlivosti.

Buditelský / obrozenecký motiv — konverzi ovlivňuje skupinové extatické vzrušení. Tlak společnosti je velký.

Donucovací motiv — korporativní akceptace víry a ideologického systému. Míra sociálního tlaku je vysoká.

SÁRA⁷

Z rozhovoru se Sárou jsem se dozvěděla, že nepatřila k těm, co chodí do různých kostelů a církví, a snaží se najít takovou, která by jim vyhovovala. Byla poměrně přesvědčenou ateistkou. Při studiu na střední škole ji velmi zaujalo Turecko a práce

³ BRUCKERS, A. — GLAZIER S. (eds.) *The Anthropology of Religious Conversion*, USA 2003, pp. 2, 217.

⁴ RAMBO, L. *Understanding Religious Conversion*, USA 1993, p. 14.

⁵ Ibid. pp. 21–22, 32, 46.

⁶ LOFLAND, J. — SKONVD, N. Conversion Motifs, *Journal for the Scientific Study of Religion* 20, 1981, pp. 375–382.

⁷ V době rozhovoru jí bylo 27 let, konvertovala ve věku 18 let. Má dokončeno středoškolské vzdělání na ekonomicko-správní škole. Její manžel je Pákistánec, poznali se až po její konverzi.

delegátky. Rozhodla se učit arabsky, která se v té době nikde jinde než v mešitě nevyučovala. Po výuce arabštiny v mešitě probíhaly hodiny výkladu vybraných témat z koránu. Protože jí to zajímalo, zůstávala v mešitě i na tyto hodiny a začalo jí to, jak sama říká, „přesvědčovat“. „Říkala jsem si, tak tohle dává smysl, a pokud já to nebudu dělat, tak jsem úplně mimo, jestli fakt ten soudnej den bude, tak je to všecko špatně, co dělám; i když jsem byla takové dítě knihomol, takže žádní kluci a diskotéky. Všechno mi znělo moc logicky a já na to nejsem, na takový ty náboženský řeči typu věř tomu, protože to tak prostě je. Tady to bylo, že je pravidlo, a za ním je důvod, a to mě začalo přesvědčovat.“ Tento proces trval asi rok, kdy začala brát vše racionálně, tedy že Bůh existuje, ale necítila lásku k Bohu ani jiný silný emocionální pocit. „Říkala jsem si, že přece nemůžu konvertovat a necítit vůbec nic.“ — Na vše byla v počátcích sama, nebyl zde nikdo, s kým by mohla náboženská témata řešit. „Když jsem byla tady, tak jsem chodila do té mešity a potom jsem sama v duchu stále přemýšlela o tom, co jsme se učili, ale to bylo docela hrozný. Ty se to učíš jen tak, abys měla jen nějakou znalost, a já jsem pak jela domů tramvají a to bylo naprosto hrozný, jako takový vtíravý myšlenky, a teď ti to úplně rozboří to, co sis myslela, a ty víš, že je to správně, protože to zní fakt hodně logicky, ale zároveň nechceš měnit to svoje. To bylo úplně strašný, to byl naprosto ukázkovej příklad duševního boje. Mě z toho kolikrát až bolela hlava. Pořád se mi to vtíralo do hlavy, že musím vyřešit, jak dál. To bylo nejhorší a nikdo o tom nevěděl, protože nebylo s kým to řešit.“ Ještě na střední škole v době svého zmíněného vnitřního boje odjela na roční studijní pobyt do Ameriky. Zde se stále zajímala o islám, ale nestýkala se s nikým z muslimské komunity. Když se její hostitelská rodina dozvěděla, že se o islám zajímá, nechtěla, aby se s muslimy stýkala. Až v druhé polovině pobytu se prostřednictvím svého učitele keramiky seznámila s dívkou z Pákistánu, která ji uvedla do pákistánské komunity. Vše probíhalo bez vědomí její hostitelské rodiny. V USA začala vnímat mnoho věcí, které se kolem ní děly. „Pak najednou ze dne na den jsem úplně pocítila takovou jako lásku k tomu Bohu, víš. To byl ale tak intenzivní pocit, jako když se zamiluješ, jako takové fakt strašně zvláštní. Tak jsem si říkala, že to je to, na co jsem celou dobu čekala a tak jsem pak konvertovala.“ Sára konvertovala v USA. Nejdříve si doma po očištné koupeli sama pro sebe řekla *šahádu*⁸ a poté ji přátelé z pákistánské komunity vzali do mešity, aby pronesla šahádu také před svědky.

HEDVIKA⁹

Hedvika se zajímala o islám intenzivně po dobu čtyř let a tento proces vrcholil po útocích na *Světové obchodní centrum* 11. 9. 2001. „Já jsem křesťanka katolička, nebo byla jsem samozřejmě a jako křesťance a katoličce mi prostě nešlo do hlavy to, že

V době rozhovoru měla dvě dcery, s jednou z nich byla na mateřské dovolené. Její rodina je ateistická. Záznam byl pořízen 16. 11. 2011 formou video rozhovoru.

⁸ Vyznání víry, jeden z pěti pilířů islámu.

⁹ V době rozhovoru jí bylo 38 let, konvertovala ve 37 letech. Má vysokoškolské vzdělání (bakalářský titul), a to na oboru sociálně právním. Dále chtěla studovat sociologii, ale tu kvůli dětem a finanční situaci nedokončila. V době rozhovoru se připravovala na přijímací

jako islám, náboženství a teroristický útoky, co s tím má co společného víra a tak dál, takže jsem se víceméně pídila a zajímala jsem se. Tady nebylo těch informací moc, takže to trvalo dlouho. Nedokázala jsem si spojit pojmy *terrorismus*, *násilí* s nějakým náboženstvím. Protože náboženství, ať už vezmeme jakékoliv, tak v podstatě hlásá mír a nějakou spolupráci a kontinuitu, přátelství a lásku, a to mi nesešlo.“ Její počáteční zájem vystřídalo složité hledání odpovědí, jelikož jak sama řekla: „Ze začátku to bylo hodně těžké, protože jsme tady byli všichni zaměřeni proti islámu a nedostala se k tobě jediná kloudná pozitivní informace, nikdo o ničem nediskutoval, prostě teroristi a tečka.“ Pro konverzi se Hedvika rozhodla po ramadánu¹⁰ v roce 2010. Nejprve vyznání víry vyslovila doma a poté své rozhodnutí jela stvrdit do mešity před svědky.

NAĎA¹¹

Nađu k islámu vedl zájem o kulturu Blízkého východu a severní Afriky. Se svým otcem podnikla cestu do Turecka a praktikování islámu v muslimské zemi ji zaujalo. Na otázku, co pro ni bylo impulzem ke konverzi, odpověděla: „To bylo víc věcí najednou, to se takhle nedá říct, že by byl jeden. Konečným impulzem bylo to, že jsme byli v Turecku, že jsme jeli přes celý Turecko. Byli jsme i na jihovýchodě, tam, kde jsou Kurdové, byli jsme všude. Tam když jsem to viděla v praxi, jak to vypadá, tak mě to začalo zajímat ještě víc. Když jsem četla *Korán*, to už bylo přímo před konverzí, to už bylo opravdu silný, to už jsem věděla, že chci konvertovat.“ Nejdříve konvertovala doma a následně oficiálně v mešitě před svědky.

ŽANETA¹²

Žaneta se začala o islám zajímat na arcibiskupském gymnáziu, kde studovala. Rok před maturitou se přihlásila na kurz arabštiny. Po gymnáziu nastoupila na Vysokou

zkoušky na studium psychologie. Pracuje jako ekonomka ve dvou firmách. Má 2 děti z předchozího manželství, dceru a syna. V době výzkumu byla zasnoubena se svým přítelem, který pochází z Iráku. Poznali se v době jejího zájmu o islám, na služební cestě. On ji od konverze odrazoval. Před konverzí byla biřmovanou katoličkou. Záznam byl pořízen 13. 11. 2010 formou video rozhovoru.

10 Jedná se o devátý měsíc v islámském kalendáři, během něhož muslimové dodržují půst, jehož smyslem je oproštění se od pozemského a snaha více se přiblížit bohu. Dodržování půstu během tohoto měsíce patří mezi pět základních pilířů islámské víry.

11 V době rozhovoru jí bylo 20 let, konvertovala o ramadánu 2007, tedy ve věku 16–17 let. Studuje dvě vysoké školy, ekonomický a lesnicko-dřevařský obor. V budoucnu by ještě chtěla studovat turkologii. Manžel pochází z Uzbekistánu, ale je Ázerbájdžánec. Vzali se pět měsíců před naším rozhovorem a čekají spolu první dítě. Poznali se poměrně dlouho po její konverzi. V době konverze téměř nikoho mezi muslimy neznala. Rodina je ateistická, i ona sama se považovala před objevením svého zájmu o islám za ateistku. Záznam byl pořízen 23. 11. 2011 v arabské restauraci blízko *Pražské modlitebny* na Václavském náměstí.

12 V době rozhovoru jí bylo 34 let, konvertovala ve věku 32 let. Pracuje jako překladatelka a učitelka na Egejské universitě v Izmiru v Turecku, kde také žije. Než se stala muslimkou, byla katolička. Výpovědi byly získané z otevřeného dotazníku v roce 2011.

školu chemicko-technologickou, ovšem zájem o arabštinu, dějiny a kulturu středního východu v ní převažoval natolik, že po roce přestoupila na Karlovu Univerzitu, kde začala studovat kulturu a dějiny islámských zemí na oboru turkologie. „V té době jsem o konverzi k islámu začala uvažovat, ale nakonec jsem se k tomuto kroku neodhodlala. Měla jsem strach z reakce rodiny, která nebyla nadšená ani mou změnou školy a oboru, i z reakce mého okolí, které je převážně katolické — rodina a přátelé, nebo ateistické — otec a známí.“ První manžel Žanety pocházel z turecké, spíše ateistické rodiny. Během těhotenství ji muž opustil a na vše zůstala sama. Ve stejnou dobu se rovněž rozešli její rodiče. „Všechny tyto události jsem překonala jednak díky dceři, modlitbám a víře v Boha.“ Když po krátké mateřské dovolené nastoupila znovu do zaměstnání, vrátila se zprostředkovaně opět k náboženské problematice. „Dostalo se mi do rukou video s disputací arabského křesťana a muslimského učence indického původu Ahmeda Deedata, měla jsem je opatřit titulky. Díky této zakázce jsem začala hledat na internetu další videa Deedata. Když jsem ho poslouchala, všechno se mi najednou zdálo naprosto jasné, znova jsem přečetla *Bibli*, hledala jsem si jednotlivé události Ježíšova života podle jednotlivých evangelistů a zjistila jsem nesrovnalosti, které jsem dřív neviděla, nebo nechtěla vidět. Vyhledala jsem si všechny výroky, které evangelisté připsali Ježíši, a nenašla jsem tam žádný, který by tvrdil, že Ježíš je božského původu. Výrok, že je Boží syn, se v *Bibli* objevuje nesčetněkrát a není uváděn jen v tomto případě. Pomalu jsem opouštěla křesťanskou víru a začala jsem se znovu obracet k islámu.“ S nalézáním dalších pramenů souvisejících s islámem a zodpovídáním otázek, na které nenacházela odpovědi v žádných knihách, ji pomohl druhý manžel. „Ke konverzi nějaký konkrétní impuls nebyl, dlouho jsem o tom uvažovala, než jsem se odhodlala. Konvertovala jsem doma; byl u toho jen můj muž. Následující den jsem své rozhodnutí sdělila kamarádům a manželovým příbuzným. Do mešity jsem nešla, není to potřeba, hlavní je osobní rozhodnutí.“

MICHALA¹³

Michala se v době studia na střední škole chtěla naučit lépe německy, a proto začala na internetu komunikovat s cizinci. Když jí jeden z nich napsal, že je muslim, zeptala se: „Was ist das?“ Pak si začala zjišťovat co to vlastně *islám* je a kdo jsou muslimové. „Já jsem měla hlavně štěstí, že ten rok se hodně mluvilo o *ramadánu* a islámských svátcích v médiích, ale jelikož já pocházím z Mostecká, tak i když si přečteš všechny knížky v knihovně od románů po Kropáčka a tak, tak o tom čteš, ale nevidíš to. Tak já jsem se prostě ve čtvrtáku rozhodla, že pojedu do té Prahy a půjdu ty muslimy najít. Protože mi to nic moc neříkalo a měla jsem takový ty proti-muslimský tendence, jako proč chodí pořád zahalený a proč chodí v tom šátku a mně se to vůbec nelíbí.“ Začala jezdit častěji do Prahy a postupně se začleňovala do české muslimské komunity. Vyrostala v rodině, ve které byl otec ateista a matka *Svědék Jehovův*. K náboženské ori-

13 V době rozhovoru jí bylo 27 let, konvertovala ve věku 18 let. Dokončuje středoškolské vzdělání. Manžel je původem z Palestiny, zde pracuje jako internista v nemocnici. Poznali se, když bylo Michale 21 let a nyní spolu mají tři děti. Otec je ateista, matka *Svědék Jehovův*. K víře byla vedena již od dětství. Rozhovor byl proveden 9. 12. 2011 v Ústí nad Labem.

entaci matky Michala sděluje: „Mně osobně ti Jehovisti nevyhovovali, mně tam vadili ti lidé, mě odrazovali už svým postojem a svým myšlením. Rozdíl mezi tím, co se říká a tím, co se dělá, byl tak ohromující. Takže já jsem vlastně hledala něco svého, něco co by prostě to moje srdce přijalo. Jednoho dne jsem ucítila takový ohromující pocit, že to je ono, to, co jsem hledala, cítila jsem to v tom srdci, viděla to na těch lidech, něco, co je opravdu nutí být lepší. Cítila jsem tu srdečnost v těch lidech a to se mi líbilo, dokázali tě přijmout, ukázali ti, že to není jen o těch pravidlech. Láska a klid tam byla víc, než v tom, v čem jsem já vyrůstala, byl to pro mě uspokojující pocit. Tak jsem jednoho večera prostě konvertovala. Šla jsem se prostě opláchnout, vykoupala jsem se a řekla jsem si *šahádu* a pomodlila jsem se prvně doma beze svědků. Alláh byl mým svědkem. A pak následně, asi o dva měsíce později, jsem pronesla *šahádu* před svědky.“

TŘI STÁDIA PO KONVERZI

A. S. Roald ve své studii poukazuje na tři stádia konverze: stádium zamilovanosti (*The stage of falling in love*), stádium zklamání či odmítnutí (*The stage of disappointment or rejection*) a stádium pochopení (*The stage maturity or understanding*).¹⁴

Stádium zamilovanosti

Zpočátku je to posedlost dodržovat sebemenší nařízení a veškerá pravidla islámu, až jakási fanatičnost konverze. Autor pracuje s pojmem T. J. Winterse nazývajícím tento fenomén *convertities*. Píše o nemoci, která se velmi rychle šíří mezi konvertity a již je možné poznat „na první pohled“. Příznaky této choroby můžeme spatřovat v okamžité radikální změně vzhledu, tedy z normálního oblečení na plný *niqáb*.¹⁵ Svůj běžný jazyk zaplní mnoha islámskými slovy chvalořečení. Za každým incidentem vidí anti-muslimy. Vše spatřují pouze jako černé a bílé a sebe s dalšími muslimy považují za jediné správné osobnosti. Vše, co se děje skrze víru, spatřují jako andělské, vše mimo víru je dábelké.

Stádium zklamání či odmítnutí

Po prvotní „intoxikaci“ dochází tedy k vystřízlivění a ujasnění si, že si „ukousli“ až příliš velký kus, než aby ho mohli žvýkat. Všechna nová pravidla, předpisy a rozhodnutí, která chtějí zavést do svého života, jsou moc rychlá a náhlá, bez větší předchozí rozvahy. V mnoha případech v tomto stádiu přijde zklamání a mnoho konvertitů v této době od islámu odchází. Začínají islám více poznávat a hodnotit skrze jednotlivce a často, mylně, spojují islám s kulturními prvky. Často se začnou cítit jako „outsideri“, jelikož do společnosti, ve které vyrostli, již nepatří, nebo sami patřit nechtějí a komunita rodilých muslimů je také nepřijímá jako sobě rovné. Tedy v celé jejich víře dochází k nastolení chaosu a zklamání.

¹⁴ ROALD, A. S. — LEWIS, R. *Understanding Religious Conversion*, USA 2004, p. 282.

¹⁵ Jedná se o závoj, který zakrývá vše, kromě ženiných očí. Dle některých islámských učenců je považován za povinnost, dle jiných pouze za chvályhodný čin. *Niqáb* je nejčastěji černé barvy, ale ne výhradně.

Stádium pochopení

Je stádiem, kdy dojde k pochopení a usmíření mezi tím, co jsou ideály a co je skutečnost. Smíření se s tím, že i muslimové jsou pouze lidé. Mnoho z konvertitů v této fázi začne hledat nové pojetí a chápání islámu a zde dochází také často k vytvoření nového chápání islámu dle daného kulturního kontextu. Tato fáze by se také dala nazvat fází dospělosti a zmoudření. Jakéhosi přechodu od dítěte, kterým jsou, když do islámu vstupují, jelikož se musí učit vše, co je rodilým muslimům vštěpováno již od dětství, a vstup do fáze dospělého umoudřeného člověka.

Většina informátorek byla umírněná, co se týče změn jejich životního stylu a přijetí islámu do jejich života. Většina z nich začala např. šátek nosit až s postupem času. Všechny nejprve minimálně rok studovaly literaturu týkající se islámu. Žádná z nich nemohla být překvapená po konverzi, jelikož dopředu jasně věděly, jakým směrem se ubírají.

LADA¹⁶

Tři stádia, která popisuje A. S. Roald, bychom u ní mohli spatřovat ne až po konverzi, ale v samotném odhodlávání se k ní, což tedy není v souladu s konceptem A. S. Roalda, u které se jedná pouze o stadia po konverzi. Ovšem jelikož se Lada pro konverzi rozhodovala dlouhou dobu a její krok nebyl unáhlený, spatřuji u ní druhý a třetí krok již před konverzí. V předchozí kapitole jsem se zabývala podrobně Ladinou konverzí. Druhou fází bychom u ní mohli spatřovat tedy v momentu těsně před konverzí, kdy, jak sama řekla, začala hodnotit islám podle lidí: „Někteří muslimové se mi vůbec nelíbili, protože byli hodně útoční proti křesťanům. Tak jsem začala islám soudit hodně podle lidí. Další problém byl, že jsem se seznámila s několika muslimkami, které nebyly zrovna příjemné. Takže jsem hodně váhala, než jsem konvertovala. Asi tři roky jsem o tom vážně uvažovala, ale říkala jsem si kvůli těm lidem, že nechci být součástí tady toho, nechci být tak útočná jako oni, nebo hanit víru někoho jiného.“ Tedy spatřujeme fází zklamání či odmítnutí, i když ne po konverzi, ale těsně před ní. Třetí stádium, stádium pochopení, je patrně těsně před konverzí, protože přestala hodnotit islám jen a pouze podle lidí náležících k islámu, a oprostila ho od „nánosu“ kulturních předsudků svých přátel. A spatřila islám jako čistou víru. U Lady jsem spatřovala pomalý a racionální přechod k islámu, žádné velké a náhlé změny.

BÁRA¹⁷

Bára působila během rozhovoru jako velice umírněná konvertitka, která víru v Boha v sobě měla dlouho, a dle mého názoru ji zformovala až v rámci islámu a vdechla jí tak

¹⁶ V době rozhovoru jí bylo 22 let, konvertovala necelý rok před naším rozhovorem, v 21 letech. Studentka Vysoké školy ekonomické v Praze v posledním ročníku bakalářského studia. Vyrůstala v rodině, kde babičky byly věřící křesťanky, ale rodiče již žádné náboženství nepraktikovali. Sama byla ovšem pokřtěna. Rozhovor uskutečněn 9. 12. 2011 v Praze.

¹⁷ V době výzkumu jí bylo 22 let, konvertovala před svými osmnáctými narozeninami v Egyptě. Již předtím měla muslimského přítele, později se provdala za Alžířana, se kterým

formu. U Báry došlo k prvnímu kroku, i když ne tak radikálnímu, jelikož sama o sobě pronesla: „Já nejsem taková ta vzorová muslimka jako jiné muslimky, nebo sestry konvertitky i v Praze.“ Ovšem prvotní nadšení pro islám u ní spatřovat můžeme, bez něj by nejspíše ani nekonvertovala. Přibližně po čtvrt roce, kdy jsme se spolu znovu mluvily, mi oznámila, že od islámu již veřejně odešla. Tedy dostavila se u ní nelibost a rozpor se smýšlením muslimů a islámem jako takovým. Přehodnotila veškeré své názory na islám, potažmo na muslimy. Dostala se tak do druhé fáze, ze které ale nepřestoupí do fáze tři a od islámu odejde. „Já už odešla od islámu veřejně. Protože mi došlo, že něco takového nemohu podporovat, a že něco jako umírněný islám neexistuje. Jsou jen možná umírnění muslimové, ale vlastně tak konají v rozporu s islámem, a stejně je pak možnost, že jim to ti správní muslimové dají sežrat. Islám je prostě ne-reformovatelný a nemá cenu si vybírat jen rozinky, a zbytek dělat, že neexistuje. Islám podle mě víru v Boha naopak shazuje. Já celkově nemám ráda jakékoliv ortodoxní pojmání víry. No vlastně celkově nesnáším každé organizované náboženství, protože tvrdím, že to pak náboženství není.“ Bára islámskou víru opustila, jelikož ji postupem času zklamala. Dnes patří mezi nejznámější ex-muslimky v České republice.

RODINY KONVERTITEK

Sociální psycholog R. Travisano poukazuje na fakt, že s konverzí přijde změna osobnosti, často úplné přerušování dosavadní identity a své nové identitě se konvertitě snaží podmínit úplně vše. Přijde období citového rozrušení, depresí a zmatku. Nejvíce traumatizující je častá rozepře s rodinou a přáteli.¹⁸ K. Zebiri ve svém výzkumu uvádí 3 možné reakce rodiny na konverzi svých členů. Informátorky v jejím výzkumu odpovídaly, že jednou z nejtěžších věcí na konverzi bylo říct o ní své rodině. Zpočátku negativní reakce na konverzi, následuje období obtíží, ale po čase přijde přijetí a smíření se. Rodina nikdy nepřijme konverzi a kvůli tomu budou v rodině vždy problémy, často můžou být konvertitě obviňováni ze špatností, které se v rodině dějí. Rodina konverzi svého člena přijme bez jakýchkoliv problémů a v jeho konverzi ho ještě podporují.¹⁹

Poslední model, tedy bezproblémové přijetí rodiny, se vyskytuje v nejméně případech, nejen u mého výzkumu, ale i v několika jiných zahraničních výzkumech jsou uvedena stejná data. Bohužel se nejčastěji vyskytuje model nepřijetí rodiny. Není pravidlem, že se všichni členové rodiny zachovávají stejně, každý z nich se může ke konverzi dotyčné stavět jinak. Někdy může díky konverzi dojít i ke sblížení některých členů rodiny. V jednom svém případě ukazuje K. Zebiri zlepšení vztahu dvou sester, které se mnoho let nestýkaly a nekomunikovaly, ale když jedna z nich konvertovala k islámu, sblížily se, jelikož druhá byla křesťanka a víra v Boha je po konverzi první sestry spojila.

má dvouletého syna. V době výzkumu plánovali rozvod. U islámu nadále nesetřvala. Toho času je na mateřské dovolené, dálkově studovala vysokou školu. Rozhovor byl proveden 12. 5. 2011 v Praze a následně informace byly získány elektronickou formou 8. 8. 2011.

18 GOOREN, H. *Religious Conversion and Disaffiliation: Tracing Patterns of Change in Faith Practices*, USA 2010, p. 24.

19 ZEBIRI, K. *British Muslim Converts: Choosing Alternative Lives*, England 2008, p. 71.

MICHALA²⁰

Michala vyrůstala v rodině, která byla částečně nábožensky založená, její otec byl ateista a matka Svědek Jehovův. Zprvu se o své konverzi k islámu rodičům bála říct, především kvůli víře matky. „Rodičům jsem to rozhodně ihned po konverzi neřekla, vzhledem k našemu náboženskému uspořádání v rodině to nebylo tak jednoduchý, jak si člověk představuje. Zvláště když moje mamča je takzvaně, jak bych to řekla, ne přehnaně, ale řekněme velmi praktikující své náboženství, takže stalo se to, co se očekávalo, pro ni to byla bolest, ona to brala velmi citově a dlouho se od toho nemohla odpoutat. Brala to hodně osobně. Táta byl v pohodě, jemu jako ateistovi to bylo svým způsobem jedno.“ V době našeho rozhovoru již s rodiči neměla problémy, její konverzi přijali jako fakt, se kterým se vyrovnali a přijali ho. Je zde tedy patrné, že ne každý člen rodiny se ke konverzi staví stejně. V případě Michaly se její matka zprvu ke konverzi své dcery stavěla velmi negativně a odmítavě, ale později to přijala. Otec to bral jako fakt a bez větších problémů.

NAĎA²¹

Rodiče z počátku vůbec nevěděli, že se zajímá o islám, mysleli si, že se zajímá pouze o historii a kulturu těchto zemí. Rodiče jsou ateisté a byl to pro ně velký šok, když jim oznámila svou konverzi k islámu. „Byl to pro ně spíš šok, než překvapení. Přijmuli to špatně, zpočátku to vlastně vůbec nepřijmuli. Byly velké problémy, hlavně ze začátku. Teď už je to v pohodě, teď už jezdím i třeba na víkend domů.“ Rodiče jí zpočátku její rozhodnutí hodně vymlouvali a nepřáli si, aby nosila šátek. „Rodiče mi to hodně vymlouvali, nechtěli, abych nosila šátek vůbec, a měli názor, že muslimové jsou všichni jedna velká verbež. To měl hlavně náš táta tenhle názor.“ Rodiče se jí povedlo přesvědčit, až když domů pozvala kamarádku muslimku, na které viděli, že je to člověk stejný jako oni. „Přimět rodiče, aby viděli, že nic špatného nedělám, tak hlavně myslím, že u mámy pomohlo, že jsme domů přivedla kamarádku, která je taky muslimka, je z Prahy a přijela k nám na můj maturák. Rodiče poznali, že je hrozně inteligentní a je taky muslimka, je miloučká, úplně normální.“ V případě Nadi proběhly větší problémy s otcem než s matkou. „Já jsem měla s tátou velké problémy, my spolu navíc chodíme na hony, tak že je to přece blbý, abych tam chodila v šátku. Ale oni si taky zvykli a někteří myslivci říkali, že mi to v šátku moc sluší.“ Matka se tedy s konverzí už vyrovnala, ale otec s tím stále nesouhlasí: „Táta teda furt bojuje, ale ne nijak radikálně.“ Co se týče širší rodiny, vyskytl se odlišný názor u jejích dvou tet, kdy jedna ji neustále „shazuje“ za nošení šátku a její vyznání, a naopak s druhou tetou se po konverzi velmi sblížila. „V naší rodině s jednou tetou jsem se hrozně moc skamarádila od doby, co jsem muslimkou, do té doby jsme jen věděly o sobě, jedna o druhý, že jsme. Ani jsme si spolu nepovídaly a nic, ale od té doby, co jsem konvertovala, spolu cestujeme, pořád se mě na něco ptá a vážně si mě oblíbila. Ale druhá teta, naopak, třeba

20 Rozhovor byl proveden 9. 12. 2011 v Ústí nad Labem.

21 Záznam byl pořízen 23. 11. 2011 v arabské restauraci blízko *Pražské modlitebny* na Václavském náměstí.

jen kvůli šátku, mi pořád říká, ať si sundám ten hadr z hlavy a pořád se do mě naváží.“ Takže opět můžeme spatřovat nejednotu v názoru nukleární i vzdálenější rodiny.

ANETA²²

Vyrůstala v rodině bez víry. Rodiče s tím zprvu nesouhlasili, dnes už se s tím vyrovnali, nikdy však nenastala situace, že by se s ní úplně zpřetrhaly vazby. „Rodina s tím nesouhlasila, ale tím, že jsem byla už dospělá, neměl mi do toho kdo co mluvit. Když jsem si vzala šátek, tak si spíš ťukali na hlavu, co jsem to udělala. Teď už je to v pohodě. Myslím si, že to zvládli dobře, na to, co občas slyším od ostatních. Byl tam spíš strach u těch rodičů. Teď jsme navázali vztah po nějakých třeba 4 letech a oni měli pocit, že jsem napojená na nějakou teroristickou organizaci, která mi teda vymejvá mozek.“ U koho našla velkou podporu, byla její sestra. „Pomohla mi nejvíc ségra, řekla, že je to moje věc, a že mi do toho nemá nikdo co kecat, tak to bylo hezký. Už jsem prostě byla dospělá, takže.“ U Anetiných rodičů proběhla stejná odmítavá reakce oproti sestře, která ji podpořila. Na rozdíl od Nadi a Michaly konvertovala v dospělém věku, kdy ji již neživila rodina a nebydlela se svými rodiči. Proto mohla být očekávána mírnější reakce rodičů.

BÁRA²³

Vyrůstala v ateistické rodině, ale sama vždy pociťovala, že Bůh existuje. Jelikož nezačala nosit šátek bezprostředně po konverzi, ale naopak ho nosila např. v zimě místo čepic, rodina dlouho nic nevěděla. „U mě to nikdo nevěděl, já jsem se jako nezahalila, já jsem šátek nosila občas i před tím, jelikož jsem světlej typ, tak v létě třeba kvůli sluníčku, v zimě zas nerada nosím čepice, tak místo ní. Tak já jsem to nikde moc nevykládala. Takže to nevěděli, já jsem s rodiči v tu dobu ani nežila. Tak jako se mě neptalí: „Jakou máš, dcero, víru?“ Ale teda když jako jim to tak jako cvaklo, tak jako samozřejmě byli takový jako debaty kolem toho. Já už si to ani moc nepamatuju. Ale nebylo kolem toho nějak nic velkého, už věděli, že nemá moc cenu mi cokoliv říkat. Spíš babička vlastně, ta teda měla jedno období, kdy jí to vadilo.“ Jelikož se Bára velmi rychle osamostatnila, a jak uvedla, v době konverze již s rodinou nežila, rodina byla navíc ateistická, tak si s její konverzí nikdo nedělal příliš velké starosti.

HEDVIKA²⁴

Byla před konverzí biřmovanou katoličkou a sama uvedla, že byla a je věřícím člověkem. Její rodina konverzi přijala velmi špatně a na téměř dva roky s ní přestala ko-

22 V době rozhovoru jí bylo 31 let, konvertovala ve věku 26 let. Její muž je Alžírčan a poznali se až po její konverzi. Aneta má tři děti, z toho dvě z předchozího manželství a jedno se současným manželem. Dosáhla vysokoškolského vzdělání, získala bakalářský titul, v době rozhovoru pracovala jako laborantka v nemocnici. Žije na severu Čech, její rodiče jsou ateisté. Rozhovor byl pořizen 15. září 2011 v Ústí nad Labem.

23 Rozhovor byl proveden 12. 5. 2011 v Praze.

24 Záznam byl pořizen 13. 11. 2010 formou video hovoru.

munikovat. „Rodina se už stabilizuje; když jsem v podstatě začala uvažovat o konverzi, nebylo to jednoduchý, nebylo to rychlý. Když jsem to oznámila rodině, tak mě v podstatě moje mamka jakoby vyhodila a přestali se mnou komunikovat. Přes rok a půl komunikace prostě vázla, nebo respektive nebyla žádná, a když, tak byla hodně špatná. Mě mrzela hodně rodina, od nich jsem čekala větší podporu. Teď mamka slavila 60. narozeniny v říjnu, tak jsem sebrala zbytky své síly a šla jsem tam prostě, popřát jí k narozeninám. Tak mě vzali zpátky a tak jako komunikujeme. Dnes byli třeba u mě na obědě. Ale ty vztahy jsou jako chladnější, ale už se dostáváme zpátky. Já jsem ze dvou dětí, brácha je o šest let mladší, a mí rodiče se nemají kde opřít, jelikož bratr s nimi taky nežije, ten má také svou rodinu. Tak jsou rádi, že to takhle dopadlo. Ať jsme si udělali cokoli, já si myslím, že to bylo dost nefér vůči mně, ale jsou to mí rodiče, já je hrozně miluju a hrozně moc se mi stejskalo po nich. Takže jsem ráda, že to takhle dopadlo, že to začíná zase pomalu zpátky fungovat.“ Hedvika ukázkově zapadá do prvního modelu, kdy rodina zprvu reaguje na konverzi velmi negativně, a pak přichází období nesnáží a neshod (v Hedvičině případě trvala absence komunikace s rodinou téměř dva roky). Po nějaké době se vše uklidní a dojde k opětovnému navázání vztahů.

LADA²⁵

Je pokřtěná, její babičky jsou praktikující křesťanky, ale rodiče ji nikdy ke křesťanství nevedli. Sama ale spatřuje výhodu v tom, že nevyrostala v úplně ateistické rodině a měla k Bohu blíže. Rodiče v době rozhovoru o její konverzi nevěděli. Šátek nenosí právě kvůli rodičům, jelikož nevědí, že konvertovala a nechce, aby se o ni báli. Jelikož má přítele muslima, kterého její rodiče přijali velice dobře, a vědí, že se o islám už dlouhou dobu zajímá, nemyslí si, že by s tím měli větší problém. „Moji rodiče to nevědí, já tím, že nenosím šátek, částečně kvůli nim, tak to není moc poznat. Rodiče s tím problém mít nebudou, už jsme o tom mluvili. Jim vadí jen šátek a to z toho důvodu, že mají pocit, že kdybych takhle vyšla ven, tak se nebojí ani tak toho, co by řekli lidi, ale spíš aby mě někdo nenapadl. Mají pocit, že je to tady nebezpečný pro muslimy. Takže rodičům to nevadí, ale do svatby jim to ještě nechci tak nějak říkat. Do svatby chci počkat, pak už to bude tak nějak jasný a bude to moje věc. Teď si myslím, že by je to spíš zranilo, kdybych začala nosit šátek, a tak dále. Nechci jim přidělovat starosti, už takhle se o mě bojí, když jdu večer sama ven. Přítele přijali v pořádku, dokonce si s ním píší na facebooku a mamka mu peče koláče, takže tam není problém. Rodiče mají spíše praktické problémy, jelikož jsou oba právníci, řeší, pokud bychom se např. neshodly s manželem, jak by se řešil rozvod, pokud by byl manžel z Jordánska, jak se budou řešit děti, zda z našeho právního pohledu, nebo podle jordánského práva. Babičky jsou praktikující křesťanky a obě to berou tak, že jakákoli víra v Boha musí být pozitivní. Cokoli děláš pro Boha, musí být pozitivní. Jim je tedy jedno, zda jsem křesťanka, muslimka, jehovistka, židovka, buddhistka, hinduistka, já nevím co, ony když to berou z té Bible, teda předpokládám, že nic jiného nečetly, tak uvažují, že pokud ti záleží na posmrtném životě, tak musíš dělat dobro. To je pro ně takovej

25 Rozhovor byl uskutečněn 9. 12. 2011 v Praze.

ten základ.“ U Ladiných rodičů je zatím patrný, nepřilíš častý, třetí model, tedy podpora a bezproblémové přijetí. Ovšem jinak tomu může být, až oficiálně svou konverzi k islámu oznámí, jelikož do té doby mohou rodiče její plány na konverzi brát jako ne zcela oficiální a konečné.

SÁRA²⁶

Sářini rodiče na její konverzi nijak zvlášť nereagovali, spíše k tomu měli připomínky, než vyložené výhrady. Viděli na její proměně v muslimku jen to, že je to stále jejich dcera; proměnou si prošla postupně. „Moje rodina celkem nic, rozhodně nejsou jako nadšený, ale zaprvé mám skvělý rodiče, takže nedocházelo k žádným dramátům, a druhá věc je, že i já jsem postupovala pomalu. Věděli, že chodím do mešity, že mě to zajímá, tak jsem se s nimi aj o tom bavila. Viděli, že mezi těma lidma jsem, tak to tak nějak nebrali, ale pak když jsem jim řekla, že jsem konvertovala, tak jsem to měla tak na půl. Řekla jsem jim, že jsem konvertovala, ale že ještě nedodržuji moc těch pravidel, jako že postupně. Tak oni viděli, že jsem normální. Mamka mi tehdy řekla, že si myslí, že je na to příliš brzo, abych se o něčem takovým rozhodovala. Takže to bylo takový, že se jim to jako extra nezdálo. Mamka to neřeší extra moc a u taťky se to omezilo na takový to: „To je škoda, takový pěkný vlasy a ty je schováváš...“, nebo: „To bylo super, když jsme spolu jezdili na koupálko.“ Jinak nic, my se každý víkend vidíme, takže bez problémů. Ale vůbec se některým rodičům nedivím, já když vidím některý holky, jakým způsobem to prezentují ten islám. Tak i já jako rodič bych je s tím vyrazila.“ Přístup Sářiných rodičů můžeme také vnímat jako bezproblémové přijetí její konverze.

TATÁNA²⁷

Tatána měla mnoho let psychické problémy a trpěla bulimií.²⁸ Její rodiče ji proto v konverzi k islámu podpořili, neboť cokoliv, co by pomohlo jejich dceři překonat tuto nemoc, bylo vítané. Rodiče mají víru, ale bez příslušnosti k nějakému náboženství. „Rodiče reagovali v pohodě, věděli, že to pro mě bude dobrý, že mám problémy. Také jsem změnila životní styl, takové to chození na párty a pití alkoholu, což rodiče také přivítali. Kdybych žila, jak jsem žila, asi bych nedostudovala.“

ŽANETA²⁹

Její rodina, tedy matka, i blízcí přátelé a známí jsou katolíky, tedy měla strach z jejich reakce na konverzi. Otec je ateista. Matka ani otec její konverzi příliš nevíkali, ale jelikož byla už dospělá, nestavěli se k ní příliš odmítavě. „Moje matka nadšená nebyla,

²⁶ Záznam byl pořízen 16. 11. 2011 formou video hovoru.

²⁷ V době rozhovoru jí bylo 23 let, konvertovala ve věku 19 let. V době rozhovoru studovala na lékařské fakultě. V rodině jsou všichni ateisté. K islámu ji přivedl její bývalý snoubenec, s nímž už 3 roky nežije. Rozhovor byl pořízen 5. 1. 2012 formou video hovoru.

²⁸ Jedná se o poruchu příjmu potravy.

²⁹ Výpovědi byly získané z otevřeného dotazníku v roce 2011.

ale řekla, že je to moje věc, a že se mi do toho plést nebude. Jediné, co jí vadí, je, že nejíme vepřové maso a nepijeme alkohol. Říká, že naše chování je extremismus, což si vůbec nemyslím, když je někdo abstinent nebo vegetarián ze zdravotních důvodů, tak to lidé tolerují, ale když z náboženských, tak je to extremismus, nechápu to. Můj otec nevěří v Boha a v žádné náboženství, o islámu si myslí, že je to tmářské, teroristické a extremistické náboženství a ani moje konverze ho nepřesvědčila, aby si přečetl něco jiného o islámu, než jen novinové články. Ostatní členové rodiny se k mé konverzi víceméně nijak nevyjádřili, vídáme se jen několikrát do roka, a asi to nepovažují za tak důležité.“

NOVÁ IDENTITA

Náboženská konverze klade zásadní otázky týkající se identity a smyslu života, toho, jak se lidem změní vlastní život i jejich pohled na svět. Nejde jen o náboženskou konverzi, ale o kulturní fenomén. Konverze je vnímána jako zásadní posun v životě i v pohledu na svět. Konvertita odmítne určité hodnoty a způsob života před konverzí, většinou ho ale úplně nepopře.³⁰ Ovlivňuje nejen sociální a politický život, ale i výběr partnera a přátel, způsob trávení volného času, výběr zaměstnání, popřípadě možnost provádět určitá povolání, a v neposlední řadě styl oblékání. Změní se běžný denní režim kvůli modlitbám, které se provádí pětkrát denně. V západní společnosti tak může být velmi těžké se zařadit do běžného stylu života a udržet si muslimskou, náboženskou identitu. A. M. McGinty upozorňuje na problém, že se tyto ženy necítí být doma nikde. V jejich rodné zemi, Švédsku nebo Americe, potažmo i v České republice, je považují často za imigrantky nebo turistiky, a nejednou se setkaly s hrubým jednáním vůči své osobě na základě svého vzezření. Několik žen uvedlo také to, že se na ně v jejich zemích původu dívají jako na zrádkyně své země, což samy nechápou, neboť říkají: „To, že jsme změnilly oblečení, ještě nezměnilo to, co je uvnitř v nás, stále jsme to my.“³¹ V mém výzkumu se většina mých informátorek shodla, že jsou českými muslimkami. Neupřednostňují např. národní identitu před náboženstvím jako ve výzkumu A. M. McGinty. Shodly se, že to není potřeba oddělovat nebo upřednostňovat jedno před druhým. V České republice zároveň není komunita muslimů natolik rozšířená a „nepokrývá“ celé naše území, aby se mohli muslimové scházet převážně s muslimy.

LADA³²

„Cítím se byt Češkou i muslimkou, myslím, že to není v protikladu. Takže jsem obojí, hrdá česká muslimka.“

30 MCGINTY, A. M. *Becoming Muslim: Western Women's Conversions to Islam*, New York 2006, pp. 6, 33.

31 Ibid. pp. 142–143.

32 Rozhovor byl uskutečněn 9. 12. 2011 v Praze.

MICHALA³³

„Považuji se za českou muslimku. To, že moje národnost je první, že náboženství stavím na vedlejší kolej, jen vychází ze zvyklostí daných mou původní společností. Hlavně ve stylu smýšlení nebo mentality. Pokud je ovšem něco v rozporu mezi tím, co Češi normálně dělají, a náboženstvím, upřednostním náboženství. No tak bych se vymezila.“

SÁRA³⁴

„No narodila jsem se jako Češka a zemřu taky jako Češka. Řekla bych, že jsem Češka a muslimka. Jedno nevylučuje druhé, a určitě bych to nechtěla měnit; ani se za jedno nebo za druhé nestydím.“

ZÁVĚR

Všechny z informátorek konvertovaly po relativně dlouhém (minimálně ročním) zájmu o islám a po studiu literatury o islámu, tedy všem informátorkám lze přidělit intelektuální motiv konverze. Pouze u jedné z nich, Terezy, objevuje nejprve motiv romantický, tedy vztah se snoubencem muslimem, ale následně opět přichází motiv intelektuální a samostudium islámu. U jedné z informátorek došlo také k emocionálnímu impulzu, který následně vedl k intelektuálnímu motivu. Jedná se o Anetu, která po smrti babičky, začala vyhledávat odpovědi na otázky života a smrti v různých náboženstvích.

Pět informátorek, konkrétně Lada, Aneta, Sára, Nada a Michala, přímo uvedlo, že na začátku jejich zájmu o islám byly založené proti-islámsky a snažily se podpořit si své vlastní argumenty a až při bližším studiu zjistily, že islám jim je schopen poskytnout to, co hledaly, že jim dává smysl a dodává útěchu. Ty informátorky, které konvertovaly k islámu a až později poznaly svého partnera, na to byly patřičně hrdé. Bylo patrné, že se vymezují oproti těm, které se seznámily s mužem vyznávajícím islám a následně konvertovaly. V mém výzkumu převažují právě ty respondentky, jež konvertovaly bez předchozí známosti s muslimem.

Kromě respondentky Báry, jež konvertovala v zahraničí a ihned před svědky, všechny mé informátorky konvertovaly doma ve svém soukromí a až následně některé stvrdily vyznání své víry v mešitě za přítomnosti svědků.

Pouze jedna z informátorek odpovídá konceptu tří stádií po konverzi dle A. S. Roald, a to tedy Bára, která konvertovala a během přibližně tří let, kdy byla muslimkou, ji islám a lidé s ním spojením zklamali a odradili a dnes patří k českým ex-muslimkám. Další informátorky neprošly těmito třemi stádii vůbec, nebo to z rozhovorů nebylo patrné.

Ve většině případů se u informátorek vyskytoval strach z oznámení konverze rodičům a z jejich reakce. Negativní reakce rodičů s postupným přijetím této skutečnosti, se vyskytovala v sedmi případech z devíti, a to u Nadi, Anety, Báry, Hedviky,

³³ Rozhovor byl proveden 9. 12. 2011 v Ústí nad Labem.

³⁴ Záznam byl pořízen 16. 11. 2011 formou video hovoru.

Sáry, Žanety a Michaly. Ve dvou případech se jednalo o velmi silné odmítnutí rodičů či jednoho člena rodiny, jako např. v případě Hedviky a Michaly. V dalších případech došlo spíše k prvotní nelibosti, zaskočení a šoku rodičů, kteří se s tím postupem času více či méně vyrovnali či stále vyrovnávají. V mém výzkumu u žádné z informátorek nedošlo k vyslovenému nepřijetí ze strany rodiny, případně k neobnovení vztahů. Co se týče bezprostřední podpory ze strany rodiny, se můj výzkum shoduje s výsledky výzkumu K. Zebiri, tedy těchto případů se vyskytuje nejméně. V mém výzkumu se jde pouze o jednu informátorku, a to Tatána, již rodiče podpořili ihned, a to z důvodu psychické nemoci, která ji několik let trápila.

„Společným jmenovatelem“ většiny informátorek je fakt, že z jejich výpovědí vyplynulo, že jsou introvertními osobami a v mnoha případech uvedly, že neměly nikdy příliš mnoho přátel, ani nové přátele nikdy horlivě nevyhledávaly a cítily, že ve společnosti, ve které vyrůstaly a žily, jsou spíše „outsiderkami“. Dnes má většina z nich přátele v muslimské komunitě a mnoho muslimských, internetových přátel. Můj výzkum tak může vyvracet zažitý stereotyp, že k islámu v České republice konvertují nevyzrálé a nevzdělané dívky, které se z mladistvé nerozvážnosti zamilovaly do muslima. Tento výzkum ukázal, že konvertitky k islámu jsou často vzdělané, rozumné a introvertní ženy, které mají pocit separace a nedokáží se se západní konzumní společností ztotožnit. Islám jim tak nabídl jiný způsob života a novou komunitu přátel, víru a způsob jejího vyjádření berou stejně vážně jako tato komunita.

Tématu českých konvertitek jsem se dále věnovala v diplomové práci³⁵, jež byla zaměřena na zahalování českých konvertitek k islámu v české, potažmo západní společnosti. Toto téma bych dále rozvedla v rámci disertační práce a to především rozšířením počtu informátorek a zaměřením na vnímání současné situace v České republice z pohledu českých konvertitek k islámu.

CZECH WOMANS CONVERTING TO ISLAM: CASE STUDY

This paper is about Czech women converting to Islam, about those, who were born and raised here. It is focusing on the motives of their conversion and on the subsequent changes of their lives. It is also about how their families, friends and entourage have coped with their conversion and how these women have felt about the change of their personal lives. Furthermore this paper is focusing on building of their new identities. The whole paper is built on qualitative research and is backed up with personal testimonies and life stories of nine informants. Their testimonies are compared to theories concerning conversion and compared with researches about Islam converts in different European countries or United States of America.

KEYWORDS

Religion — Islam — Women — Conversion — New Identity — Czech Republic — 21st Century

35 DAVIDOVÁ, M. *Zahalování českých konvertitek k islámu*, Praha 2015, (diplomová práce Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze).